

Tijmblauwtje

Maculinea arion

Het tijmblauwtje is als standvlinder sinds 1949 verdwenen. Hij vloog in één generatie tussen begin juli en midden augustus.

Levenscyclus en gedrag

De waardplant van het tijmblauwtje zijn verschillende soorten tijm, in Nederland grote tijm *Thymus pulegioides* op kalkrijke grond en kleine tijm *T. serpyllum* op zandgrond. In zuidelijke streken wordt ook marjolein *Origanum vulgare* als waardplant gebruikt. De jonge rupsen eten van de bloemetjes en laten zich na het derde rupsenstadium op de grond vallen. De voornaamste waardmier is de zandsteekmier *Myrmica sabuleti*. De rups overwintert in het vierde stadium in het mierenest en verpopt zich daar ook. De leefwijze is vergelijkbaar met die van de pimpernelblauwtjes. De dichtheid op de vliegplaatsen is vrij hoog, circa 16 vinders per ha. (BINK 1992).

Vliegtijd en overwintering

Het tijmblauwtje vloog in één generatie tussen 6 juli en 15 augustus. De uiterste vliegdata waren 1 juni en 8 september. De soort overwinterde als halfvolgroeide rups.

Leefgebied

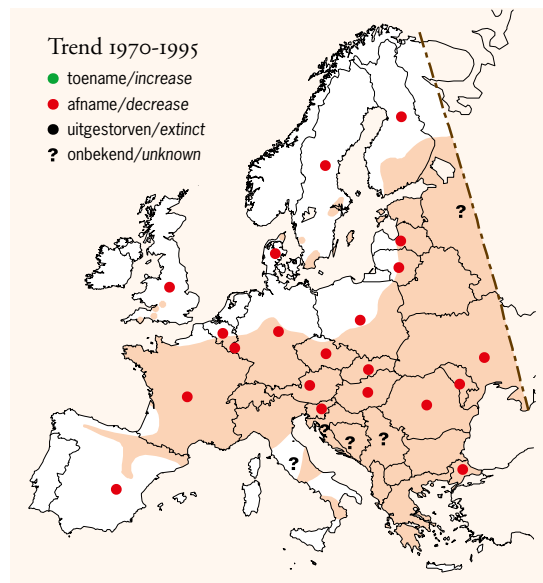
Het tijmblauwtje leeft in droge, zonnige en warme graslanden, meestal op zuidhellingen. Doorgaans betreft dit lage open vegetaties van slechts enkele centimeters hoog. In deze open en lage vegetatie groeit de waardplant. Ook de zandsteekmier bouwt alleen nesten op warme plaatsen in een open, korte vegetatie. In warme streken, zoals Frankrijk en Zuid-Duitsland leeft dit blauwtje ook in meer ruigere vegetaties en is de waardplant marjolein.

Mobiliteit, verspreiding en trend

Het tijmblauwtje is een weinig mobiele vlinder. Hij komt in een groot deel van Midden- en Oost-Europa voor. In Ne-

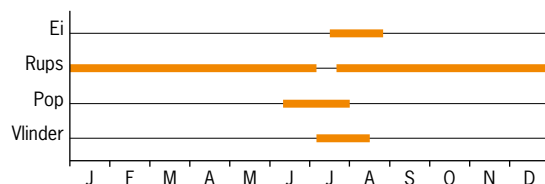

derland kwam de soort aan het begin van de twintigste eeuw op verschillende plaatsen voor, met name in het IJsseldal, in de omgeving van Doetinchem en verder in Noord-Brabant, Limburg en Groningen. In de omgeving van Groningen werd de soort omstreeks 1850 zelfs gewoon genoemd. Tussen 1901 en 1914 zijn in de omgeving van Doesburg jaarlijks vlinders gezien. De omvang van het verspreidingsgebied nam tussen 1900 en 1950 gestaag af; de laatste populatie vloog tot 1949 bij Vlodrop (LI). Daarna zijn nog twee zwerpers gezien: in 1950 bij Kerkrade en in 1964 bij Bunde (LI). Het tijmblauwtje was na de rode vuurvlinder de tweede standvlinder die uit ons land verdween. (DE GAVERE 1867, LEMPKE 1955).

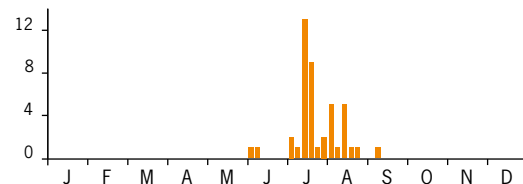

DEZE SOORT IS GESPONSORD DOOR:
H. Lammens, Ouderkerk a/d IJssel.

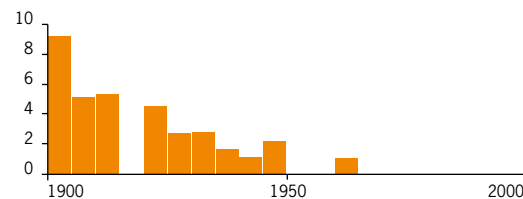
Stadia-diagram /
Life cycle diagram
(respectively egg, caterpillar,
pupa, imago)

Vliegtijd /Flight period

Trend 1900-2000

Bescherming

Het tijmblauwtje staat als 'verdwenen' op de Rode Lijst. Hij staat op de Europese Rode Lijst als 'bedreigd'. Deze zorgwekkende status wordt veroorzaakt door de snelle achteruitgang van 50 tot 80% in 25 jaar. Hij valt onder de Conventie van Bern (1979) en staat op bijlage 4 van de Europese Habitatrichtlijn (1992), dat wil zeggen dat het een soort is die strikte bescherming vereist. De soort staat op de Waalse en Duitse Rode Lijst. Sinds 1979 is de soort verdwenen uit Groot-Brittannië, maar is daar in 1984 succesvol geherintroduceerd (ASHER ET AL. 2001).

Het tijmblauwtje is verdwenen doordat de meeste terreinen ongeschikt zijn geworden door bemesting en verruiging van de vegetatie. Hier verdwijnt de waardmier namelijk als de vegetatie hoger wordt dan tien centimeter. In het warmere Zuid-Frankrijk mag de vegetatie hoger worden om dezelfde microtemperatuur te bereiken. Op de zandgronden was de waardplant wilde tijm, een plantensoort die eveneens sterk achteruit is gegaan.

Spontane hervestiging van deze soort in Nederland is onwaarschijnlijk. De meest nabij gelegen populaties bevinden zich tientallen kilometers van de Nederlandse grens. In Nederland zijn mogelijk wel geschikte vliegterreinen aanwezig voor herintroductie. Een van de mogelijke locaties lijkt het Junner Koeland bij Ommen, maar nader onderzoek naar het voorkomen van de waardplant en de waardmier zal hierover meer duidelijkheid moeten geven. De soort is daar in het verleden namelijk nooit gezien.

Toekomst

Pas wanneer bekend is of er geschikt leefgebied in Nederland is en bovendien het vertrouwen bestaat dat het gebied goed beheerd blijft, kan herintroductie eventueel worden overwogen.

SUMMARY

Large Blue *Maculinea arion*

Maculinea arion is a former resident; it has been extinct since 1949. The species flew in one generation from early July until mid-August and hibernated as a half-grown caterpillar in ant nests, probably of *Myrmica sabuleti*. As larval foodplant, it used *Thymus pulegioides* on calcareous soils, and *T. serpyllum* on sandy soils.